

Záplaty nejen pro Žižku

Chrám svaté Barbory v Kutné Hoře. Analýza malt a kamenů na Karlově mostě v Praze. Klášter v Emauzích, povodněmi zasažené stavby v Českém Krumlově. Nová dlažba z metakaolinové mazaniny na Karlštejně. A nejnověji rekonstrukce obřího pomníku Jana Žižky na pražském Vítkově, jedné z největších soch na světě. To jsou kulturní památky, na jejichž obnově a ochraně se podílel Ústav teoretické a aplikované mechaniky Akademie věd ČR. Pracoviště nyní připravuje Centrum excellence Telč (CET), jež by mělo vzniknout do roku 2013.

zařadil mezi tři centra excellence podporovaná Evropskou komisí v 5. rámcovém programu; těmi dalšími se staly katedra kybernetiky ČVUT a Ústav experimentální medicíny AV ČR.

„Motivací bylo propojit výzkumná pracoviště kandidátských a členských zemí EU, v našem případě pak zkonsolidovat evropskou platformu výzkumu kulturního dědictví,“ připomíná Drdáký, jehož ústav je do panevropských projektů stále zapojen.

Klimatický tunel pro Čechy

Centrum excellence Telč počítá s výstavbou dvou objektů. Stavební povolení jsou

(CSTB) poblíž Nantes, kde se aerodynamicky testují též rychlovlaky AGV. „V Telči bude zařízení, které by stejné úkoly plnilo v menším měřítku i pro jiné obory, třeba strojírenství,“ říká Drdáký.

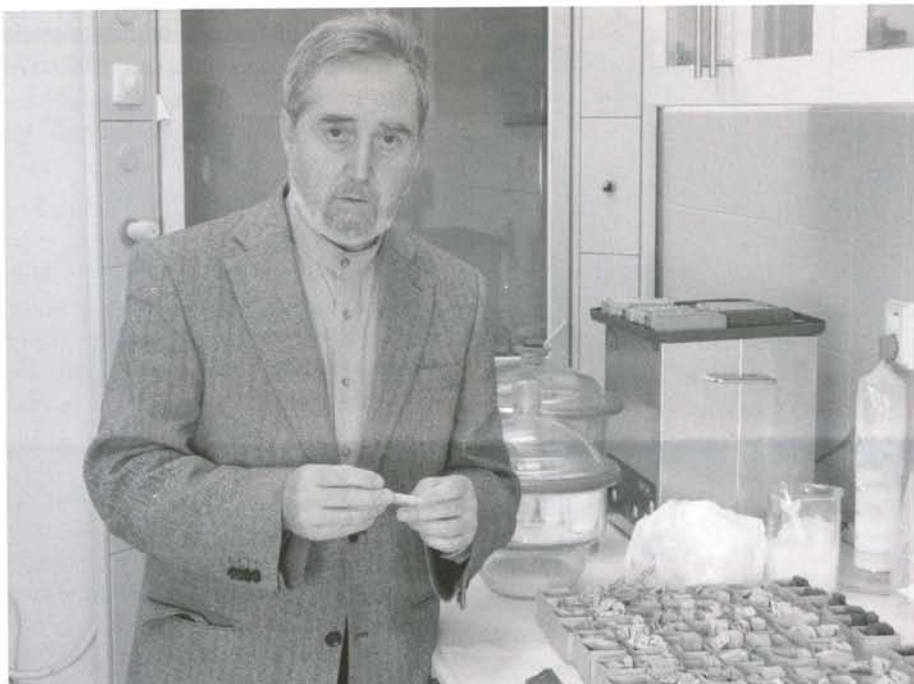
Nová místa, nové šance

V Telči vzniknou místa pro třicet výzkumníků. Třetina má přijít ze zahraničí. Akademický ústav spolupracuje s vysokými školami, přímým partnerem nového centra bude Ústav technické a experimentální fyziky ČVUT. Další vazby jsou na Fakultu restaurování Univerzity Pardubice, Českou zemědělskou univerzitu v Praze, ale i brněnskou Mendelovu univerzitu, kde se vědci podílejí na výuce dřevařského inženýrství. „V zahraničí spolupracujeme s univerzitami ve Florencii, Padově, Guimaraesi nebo v Bristolu,“ tvrdí řešitelé.

Výhodou telčského centra by prý mohla být i poloha na půli cesty mezi Prahou a Vídní. Centrum slibuje také vývoj přístrojů pro diagnostiku poruch materiálů. Mateřské pracoviště AV ČR kromě jiného již nyní připravuje studie pro jeden z dalších národních projektů v rámci operačního programu pro megalaser Extreme Light

Čtvrt miliardy korun z EU do Telče!

Více v následujícím rozhovoru TL s prof. Milošem Drdákým „CET – úspěch na obzoru“

Profesor Miloš Drdáký.

Foto: Archiv MD

„Půjde o středisko v první prioritní ose operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace, které se zaměří na výzkum životnosti historických materiálů a konstrukcí. Infrastruktury by měly rovněž přinášet inovace například v oblasti stavebních materiálů. Na tyto účely jsme získali 238 milionů korun. Oproti původním plánům byl náš rozpočet krácen asi o desetinu,“ řekl týdeníku EURO profesor Miloš Drdáký, ředitel ústavu na pražském Proseku.

Ve velekulturním prostředí

Proč bude CET zbudován v Telči? „Je to logické pokračování předchozího centra ARCHISS, které bylo zřízeno v roce 1995 a má detašované pracoviště právě v Telči, čili městě, které patří na seznam památek UNESCO,“ dodává Drdáký. Středisko umožní rozvoj výzkumu kulturního dědictví a dostalo se mu i mezinárodní oblasti. Počátkem třetího milénia se ARCHISS

připravena, stavět se začne letos na podzim. „Vznikne klimatický větrný tunel, radiografické pracoviště pro mikrotomografii rentgenovou i neutronovou a konečně laboratoře pro chemické a fyzikální analýzy spolu s mobilním systémem, který by umožnil práci v terénu – třeba při havarijních situacích, jako jsou povodně,“ říká zástupce ředitele Stanislav Pospíšil. „Díky tunelu můžeme sledovat vliv zrychlených klimatických jevů na stavební materiály. Už dříve jsme testovali několik stavebních prvků například z chrámu sv. Barbory a porovnávali dopady na restaurátorsky ošetřené a naopak neupravené části,“ dodává Pospíšil. Měří se pronikání vlhkosti a simulované vlivy větrů, deště či sněhu na zrychlenou degradaci povrchu. Významným centrem, s nímž akademici spolupracují, je velká infrastruktura Centre Scientifique et Techniques du Batiment

Infrastructure (ELI). „Naším základním oborem je dynamika a statika konstrukcí, takže s nimi konzultujeme problémy v oblasti mikrovibrací, neboť laser k tomu bude extrémně citlivý,“ říká Pospíšil. Styčné body by CET mohl najít i s brněnským centrem CEITEC – tím spíše, že „otcovská“ Masarykova univerzita údajně hodlá zbudovat v Telči jednu ze svých fakult.

Dvacet mega užijeme

O spolupráci již projevil zájem asi tři desítky subjektů a firem. „Náklady na roční provoz CET mají činit asi dvacet milionů, které budou financovány z institucionálních peněz, dále pak smluvního výzkumu a grantů,“ říká profesor Drdáký. Do nadnárodních grantů jsou čile zapojeni; připravili materiály o historických střechách Evropy nebo podklady pro ochranu památných budov před povodněmi. Letos měl vyjít i atlas shrnující dopady klimatu na evropské památky. Drdáký uzavírá: „Věříme, že náš výzkum má celospolečenský smysl.“

Martin Rychlík

EURO č. 26, otištěno a nepatrně kráceno se svolením autora

CET – úspěch na obzoru

Tak takovou optimistickou zprávu pro Telč, jako se objevila v létě v renomovaném ekonomickém týdeníku EURO, TL dlouho nepřinesly.

Protože nemalá část čtenářů hlavní postav reportáže, profesora Miloše Drdácého, zná, předešli jsme tomu, aby po vydání TL nestačil zvedat telefony, a požádali jsme ho o odpovědi na otázky, které by jej nejčastěji čekaly.

Pane profesore, většina čtenářů je určitě zprávu o projektu CET nadšena, hodně jich ale také nevěřicně kroutí hlavou. Jak je, v době všeobecného šetření, uskutečnění celého projektu reálné?

Jedná se o dotaci z tzv. strukturálních fondů. Konkrétně o peníze z operačního programu Věda a výzkum pro inovace a v něm o prioritní osu evropská centra excelence. V pátek 1. října jsem převzal od pana ministra Dobeše rozhodnutí o dotaci zajišťující převážnou část realizace. Zbytek budeme financovat z vlastních prostředků AV ČR.

Pokud se tedy vše podaří, co a kde vlastně v Telči vznikne?

Vybudujeme speciální experimentální infrastrukturu pro výzkum trvanlivosti a životnosti technických, zejména historických materiálů. Bude obsahovat klimatický větrný tunel, tedy zařízení, kde můžeme simulovat současné působení větru a dalších povětrnostních faktorů, např. kolísání teploty, deště či slunečního záření. Dále postavíme radiografické laboratoře s rtg mikro-tomografií a neutronovou radiografií. K tomu zde bude soubor dalšího laboratorního vybavení, monitorovací síť po celé republice, mobilní laboratoř pro řešení kritických situací při živelních pohromách. Centrum bude umístěno ve dvou nových objektech při Batelovské ulici.

V reportáži EURA jste hovořil o tom, že v CET bude pracovat asi třicet výzkumníků. Z toho část ze zahraničí.

Kde je v Telči chcete ubytovat?

Část ubytovací kapacity je umístěna přímo v nových objektech. Doufáme, že pro zbytek bude možno využít služeb privátních ubytovatelů. Ubytování je problém všude.

Kolik asi vznikne v CET pracovních míst pro „obyčejné“ zaměstnance a jaká bude přibližně jejich struktura?

Co to je „obyčejný zaměstnanec“? CET má obvyklou strukturu vědeckého pracoviště se silným laboratorním zázemím. Budeme potřebovat pracovníky v laboratořích a dílnách, technicko-ekonomický personál, ale i uklízečky. Naším cílem je vytvořit i nová místa pro mladé schopné a kvalifikované Telčáky, aby nemuseli za prací do světa.

Asi pro většinu čtenářů to nejpodstatnější. Kdy se začne stavět a na kdy máte naplánované dokončení stavby?

Začít chceme okamžitě po ukončení výběrového řízení na zhotovitele stavby. Díky výborné spolupráci se stavebním úřadem teléské radnice již máme stavební povolení a v létě už dokonce proběhla první stavební akce – přeložka vedení vysokého napětí. Plně vybavené pracoviště by mělo zahájit pilotní provoz 1. ledna 2013.

Úplně na závěr. Prezident republiky Vás v loňském roce jmenoval profesorem. Přijmete dodatečné blahopřání od redakce TL a od jejich čtenářů. (z)

Miloš Drdácý vystudoval gymnázium, tehdy Jedenáctiletou střední školu v Telči, poté se vyučil zedníkem. V roce 1968 ukončil studia na Stavební fakultě ČVUT Praha v oboru Pozemní stavby a konstrukce. V témže roce začal vědecky pracovat v Československé akademii věd. Od roku 1998 je ředitelem Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR. Pedagogicky působí na ČVUT v Praze a na zahraničních univerzitách.

V roce 2005 obdržel Cenu města Telče.

Sdružení nezávislých a SNK Evropští demokraté
děkují všem svým voličům za podporu ve volbách do Zastupitelstva města Telče.

A nyní plnou parou vpřed!
Těšíme se na spolupráci s Vámi.

Mgr. Roman Fabeš

10. 10. 2010 svatební neděle

Ač byla neděle, magické datum podle numerologů přivedlo na matriku teléské radnice dva svatební páry.

„Novomanželé Pavel a Marcela Růžičkovi si šťastné číslo pro manželství ještě pojistili další desítkou. Ano si řekli přesně v 10 hodin na hradě Roštejně. Druhý pár, Daniel Fürst z Jihlavy a Lucie Hořáková z Poděbrad, si pro svatební obřad vybrali teléský zámek,“ uvedla pro TL matrikářka Marie Němečková, pro kterou tak byla neděle 10. října pracovním dnem.

Od začátku roku připravily teléské matrikářky 139 sateb. „Zatím nejde odhadnout, zda překonáme loňské číslo, 155 sateb,“ konstatovala druhá matrikářka Renata Koničková a dodala, „na středu 20. 10. 2010 zatím žádnou svatbu naplánovanou nemáme. Ale to se ještě může změnit.“ (z)

Připomínáme si 140 roků

4. listopadu 1870 se v Telči narodil **Karel Hejda**. Po absolvování vojenské služby se usadil v rodném městě, kde působil jako uznávaný učitel hudby a kapelník vlastní hudby, pro kterou složil řadu skladeb. Poslední roky života strávil jako kapelník sokolské hudby v Alexandrovu v dnešním Chorvatsku, kde také v roce 1929 zemřel.

110 roků

7. listopadu 1900 se narodil akademický sochař a cestovatel **František Vladimír Foit**. Po absolvování teléské reálky a sochařsko-kamenické školy v Hořicích se věnoval studiu sochařství v Německu a ve Francii. Již v roce 1931 projel s Jiřím Baumem napříč Afriku. V roce 1947 se tam vydal znovu. Vzhledem ke komunistickému převratu v roce 1948 se z této cesty ale domů nevrátil. Afrika se mu tak stala druhým domovem. Ironií osudu je, že zahynul v roce 1971 při banální autonehodě ve Slovinsku, když se připravoval na návrat do Evropy.

60 roků

25. listopadu 1950 zemřel v Telči **Jan Marek** (*1883), učitel a ředitel zdejší měšťanské školy. Funkce v okresních sociálních organizacích mu umožnily v období protektorátu shromažďovat finanční prostředky na pomoc rodinám, jejichž živitelé se ocitli v koncentračních táborech. V roce 1945 se naopak nebál vystoupit proti tzv. revolučním gardám na obranu údajných kolaborantů. To mu po roce 1948 vyneslo vyloučení z veškerého veřejného a politického života.